

krofonu (który ponoć jest bardziej wyrozumiały i łaskawszy dla... płci brzydkiej) dość, że głosy żeńskie w niektórych fragmentach brzmiały nieco za ostro.

Nadspodziewanie korzystne wrażenie wywarł koncert Chóru Żołnierskiego i Dywizjonu Pomiarów Artyljerii pod kier. A. Ulrycha (z Torunia). Głosy naogół zupełnie dobre, jędrne, świeże, muzykalność większości śpiewaków i zapach dla pieśni niewątpliwe. Zespołowi szczerze należy pogratulować!

Z niniejszego sprawozdania wynika, iż na cztery produkcje zaledwie jedna przypadła na chór mieszany („Ogniwo”). Podobny stosunek zaobserwowaliśmy w poprzednim okresie. Zdecydowanie liczebną przewagę mają zatem zespoły męskie (żeńskie słyszymy nader rzadko). Być może, iż sugestie, kształtujące owe proporcje, idą w znacznym stopniu od strony radio-słuchaczy, którzy w korespondencji, nadsyłanej do P. R., niejednokrotnie, w ostrej nawet formie, krytykują brzmienie kobiecych głosów. Ale skądinąd praktyka radiowa wykazuje, iż głos żeński, kulturalny, dobrze „postawiony”, o emisji równej, swobodnej, a zarazem obeznany z wymogami mikrofonu, „wychodzi” w głosniku jaknajkorzystniej. Zagadnienie więc dobrego śpiewu, właśnie dzięki ingerencji radja, staje się kwestją wysoce żywotną. Jeżeli jednak pragniemy podnieść również i poziom śpiewu w radio, w interesie bezpośrednio zainteresowanych leży zaznajomienie się z wewnętrznym mechanizmem radja. Tymczasem — jak stwierdził przed kilku miesiącami szef Biura Studjów P.R.K. Eydziatowicz — żaden z pedagogów woikalnych, których jest tylu w Polsce, nie zainteresował się dotychczas zagadnieniem radjofonji, nikt nie zwrócił się do dykcji technicznej czy muzycznej z prośbą o informacje, o przeprowadzenie badań, o poznanie urządzeń, aparatury i sekretów mikrofonu.

Dobro współczesnej polskiej kultury śpiewaczej wymaga bardziej aktywnej, niż dotychczas, obustronnej współpracy. Tylko w takiej atmosferze powstać mogą naprawdę pozytywne wyniki.

J. P.

JAN MAKŁAKIEWICZ

ŁOTEWSKI CHÓR REJTERA.

Łotewski Chór Rejtera gościł poraz pierwszy w Warszawie przed dwoma laty, zyskując sobie już wtedy doskonałą opinię. Tym razem po dwuletniej owocnej pracy artystycznej, Chór Rejtera zaimponował, naszej stolicy wspaniałem ześpiewaniem, pełnią brzmienia, techniką i muzykalną, niezwykle kulturalną interpretacją.